

Nr 5

Utlåtande i anledning av väckta motioner om skyldighet att i vissa fall använda halvljus å motorfordon.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta motioner, nr 588 i första kammaren av herr *Isacson* och nr 724 i andra kammaren av herr *Hedin*.

Motionerna, som är likalydande, har i huvudsak följande innehåll. Motionärerna erinrar om att bestämmelserna i 51 § vägtrafikförordningen stadgar skyldighet för fordonsförare att ha strålkastarna tända endast vid färd i mörker eller tät dimma. Detta är enligt motionärernas uppfattning inte tillfredsställande. Vid övergången mellan natt och dag eller dag och natt, då dimslöjor ligger över vägen, då snön virvlar, under regn eller vid dammiga förhållanden är sikten ofta starkt nedsatt utan att man kan påstå att det råder mörker eller tät dimma. Säkerheten i trafiken, speciellt vid omkörningar, blir då enligt motionärernas mening mycket beroende av om fordonen har strålkastarna tända. Många olyckor, uttalar motionärerna, skulle säkert ha kunnat undvikas om strålkastarna varit tända under sådana förhållanden. Frågan anses komma att bli än mer aktuell vid övergången till högertrafik, varför en ändring av bestämmelsen bör ske före omläggningen.

Motionärerna hemställer »att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå utredning och förslag om sådan ändring av 51 § vägtrafikförordningen att däri stadgas, att minst halvljus skall vara tänt på fordon vid färd under inte fullt tillfredsställande ljusförhållanden».

Beträffande motionernas fullständiga innehåll hänvisar utskottet till motionen I: 588.

Gällande bestämmelser

I fråga om fordons utrustning beträffande *lyktor, som visar sken framåt*, stadgas i 3 § 1 mom. e) vägtrafikförordningen den 28 september 1951 att bil framtill skall vara föredd med minst två på samma höjd, en på vardera sidan av bilen, anbragta lyktor, som kan visa vitt eller gult sken av sådan sammanlagd ljusstyrka, att bilen under mörker kan föras på betryggande sätt. Samma gäller för trehjulig motorcykel (4 § d). Beträffande annan motorcykel är föreskrivet att den skall vara försedd framtill med minst en lykta med sådant sken och av sådan ljusstyrka att motorcykeln under mörker kan föras på betryggande sätt (4 § d). Motsvarande regel gäller för mopeder enligt förordningen den 5 maj 1960 om mopeder. För traktor och

motorredskap, vilka dock icke är att hänföra till motorfordon i vägtrafikförordningens mening, stadgas att desamma vid färd under mörker på allmän väg, gata eller annan allmän plats skall vara försedda med två lyktor framtill av ovannämnd beskaffenhet (5 § 2 mom.). Då traktor eller motorredskap i andra fall föres under mörker är det tillräckligt med en lykta på högra sidan, som visar vitt eller gult sken framåt (5 § 3 mom.). I samtliga fall gäller att, därest lyktan har bländande sken, den snabbt skall kunna avbländas på tillfredsställande sätt.

I 51 § vägtrafikförordningen finns föreskrifter om *belysning*. Härom stadgas bl. a. följande.

Då fordon under mörker föres på väg, skall föreskriven lykta vara tänd. På bil och motorcykel skall sådan lykta hållas tänd även vid färd på väg i lät dimma. — I stället för stadgad lykta för sken framåt får motsvarande parkeringslykta användas på väg där tillfredsställande belysning är anordnad. — På fordon får icke begagnas bländande ljus på väg, där tillfredsställande belysning är anordnad, eller vid möte med annat fordon, eller när fordonet är uppställt på väg. Vid möte med fordon skall avbländning ske i god tid. — På fordon får under färd icke framåt visas annat än vitt eller gult sken, såvida ej annat blivit i särskild ordning föreskrivet eller medgivet. På fordon får ej nyttjas belysningsanordning med blinkande sken, med mindre tillstånd därtill meddelats av Konungen eller myndighet som Konungen därtill förordnat. Vad här sagts avser icke körriktningssigare.

Nordisk vägtrafikkommitté

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 9 december 1960 tillkallades svenska ledamöter att ingå i en nordisk kommitté med uppgift att utarbeta förslag till gemensam vägtrafiklagstiftning för Danmark, Finland, Norge och Sverige. Kommittén behandlar bl. a. spørsmålet om när och hur för fordon föreskrivna lyktor skall användas.

Enligt uppgift i årets riksdagsberättelse räknar kommittén med att under första halvåret 1966 avge betänkande om trafikregler.

1965 års riksdag

Vid 1965 års riksdag väcktes *motion* med hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning och förslag beträffande åtgärder till förekommande av s.k. *mörkerolyckor*. I motionen anfördes bl. a. att det borde övervägas om halvljus för fordon borde göras obligatoriskt för färd i skymning och mörker och i övrigt vid dålig sikt.

Motionen behandlades av *tredje lagutskottet* i utlåtande nr 5 nämnda år. I utlåtandet anförde utskottet — som antecknade att Nordisk vägtrafik-

kommitté behandlar bl. a. spörsmål rörande användning av parkeringsljus och att kommittén avsåg att under sommaren 1965 avlämna förslag till gemensamma nordiska trafikregler — att de i motionen aktualiserade frågorna enligt utskottets mening borde bedömas mot bakgrunden av det förslag, som sålunda väntades inom kort. Utskottet hemställde därför, att motionen icke skulle föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utlåtandet godkändes av riksdagen.

Utskottet

I 51 § vägtrafikförordningen stadgas att föreskriven lykta skall vara tänd, då fordon under mörker förs på väg. På bil och motorcykel skall sådan lykta hållas tänd även vid färd på väg i tät dimma. I stället för stadgad lykta för färd framåt får motsvarande parkeringslykta användas på väg, där tillfredsställande belysning är anordnad.

Motionärerna framhåller, att skyldigheten att ha lykta tänd inte omfattar åtskilliga situationer, då sikten är nedsatt såsom vid skymning, regn eller snöfall. Säkerheten i trafiken, särskilt vid omkörningar, sägs vid sådana tillfällen vara mycket beroende av om fordonen har strålkastarna tända. I motionerna hemställs att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå utredning och förslag om sådan ändring av 51 § vägtrafikförordningen, att däri stadgas att minst halvljus skall vara tänt på fordon vid färd under inte fullt tillfredsställande ljusförhållanden.

Utskottet delar uppfattningen att det i många andra situationer än då mörker eller tät dimma råder, t.ex. vid kraftig nederbörd, kan innebära fördelar ur trafiksäkerhetssynpunkt om fordonens lyktor hålls tända vid färd på väg. En upplysningskampanj, som tar sikte på att minst halvljus bör användas i dylika situationer, bedrivs av Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande. Åtskilliga fordonsförare synes även iaktta denna regel. Frågan huruvida den bör inskrivas i vägtrafikförordningen torde f.n. övervägas av Nordisk vägtrafikkommitté, som enligt vad ovan framgår behandlar bl.a. spörsmålet om när och hur för fordon föreskrivna lyktor skall användas. Kommittén räknar med att avge betänkande, omfattande bl.a. detta spörsmål, under första halvåret 1966. Utskottet anser med hänsyn till vad nu sagts, att någon riksdagens åtgärd icke är påkallad i anledning av motionerna.

Utskottet får således hemställa,

att förevarande motioner, I: 588 och II: 724, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 februari 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Alexanderson, Svante Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Erik Jansson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson, Herbert Larsson och Torsten Hansson*;

från andra kammaren: herr Nyberg, fru Torbrink*, herrar Grebäck, Hedin, Svenning, fröken Anderson i Lerum, fru Ekroth och herr From.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.